

JÓZEF TADEUSZ MILIK I PIĘĆDZIESIĘCIOLECIE ODKRYĆ RĘKOPISÓW ZNAJD MORZA MARTWEGO KOŁOKWIUM W PARYŻU 1999

Z inicjatywy niżej podpisanego w dniu 16 kwietnia br. w paryskiej Stacji Polskiej Akademii Nauk odbyło się międzynarodowe kolokwium dedykowane światowej sławy polskiemu badaczowi rękopisów znad Morza Martwego — prof. Józefowi Tadeuszowi Milikowi — z okazji pięćdziesięciolecia odkryć zwojów z Qumran. Ta poważna impreza naukowa pod patronatem prof. Stefana Mellera, ambasadora RP we Francji i prof. Henryka Ratajczaka, dyrektora Stacji PAN, skupiła wybitnych uczonych z kilku krajów, stwarzając unikalną okazję do spotkania wielu specjalistów — archeologów i biblistów — w tym ogromnie zasłużonego dla światowej biblistyki i kumranologii prof. Milika.

W pierwszej części prof. Ernest-Marie Laperrousaz z École Pratique des Hautes Etudes (przy rzymskiej Sorbonie) dokonał bilansu wykopalisk archeologicznych Qumran, wygłaszając konferencję pt. *Qumran et les manuscrits de la mer Morte. Cinquante ans après...* wzbogaconą świetnymi przezroczami z wykopalisk nad Morzem Martwym w Izraelu (Masada i Qumran), pochodzących z okresu 20 kampanii wykopaliskowych tego uczonego. Prof. Laperrousaz swoim wystąpieniem uczcił pamięć o. Rolanda de Vaux, dominikanina i dyrektora École Biblique w Jerozolimie, kierującego wykopaliskami w Qumran i podkreślił liczne zasługi J. T. Milika podczas eksploracji grot i osady nad Morzem Martwym.

W drugiej części, której przewodniczył prof. André Caquot, członek Instytutu Francuskiego i College de France, jeden z najwybitniejszych biblistów francuskich, zespół międzynarodowy wybitnych badaczy rękopisów z Qumran zaprezentował aktualny stan badań w kumranologii w następujących dziedzinach: edycja i archeologia Qumran, teologia i filozofia tekstów znad Morza Martwego. Dwa specjalne komunikaty dedykowano prof. Milikowi: dr Zdzisław Kapera z Instytutu Orientalistyki UJ w Krakowie przedstawił *La courte biographie du Champollion des Rouleaux de la mer Morte*, zaś prof. André Caquot zaprezentował komunikat autorstwa ks. prof. Emile'a Puecha z École Biblique (nieobecnego w Paryżu z racji obowiązków akademickich w Jerozolimie) na temat: *Milik, éditeur des manuscrits de désert de Juda*.

Z kolei prof. André Lemaire z École Pratique des Hautes Etudes (Sorbona) dokonał przeglądu i analizy różnych interpretacji osiedla w Qumran w wystąpieniu: *Réflexions sur les fonctions du site de Qumran*. Inny renomowany badacz

tekstów z Qumran, prof. Florentino Garcia-Martinez z Uniwersytetu Groningen (Holandia) dokonał analizy teologicznej: *La figure de Melki-Sedeq et le messianisme qumranien*.

Następnie nowa generacja znakomitych kumranologów zaprezentowała aktualne kierunki badań filologicznych nad tekstami z Qumran. Dr Ursula Schattner-Rieser z Instytutu Katolickiego w Paryżu przedstawiła referat: *Observations sur l'araméen à Qumran*. Z nowymi propozycjami statusu hebrajszczyzny w Qumran wystąpił natomiast dr Piotr Muchowski z Instytutu Orientalistyki UAM w Poznaniu w swoim komunikacie: *Le statut de l'hébreu qumranien comme la langue parlée*. Wystąpienia uczonych zakończyła dyskusja i przyjacielskie spotkanie z licznie zgromadzoną publicznością. Wśród wielu zaproszonych gości kolokwium należy wymienić: Elisabeth Fontan — konserwatora Departamentu Starożytności Wschodnich Muzeum Luwru, której uprzejmości publiczność zawdzięcza unikalny pokaz w Stacji PAN kopii słynnego Zwoju Miedzianego odkrytego w Qumran w 1952 r. przez H. de Contessona i opublikowanego przez Milika; prof. Mireille Hadas-Label, dyrektor studiów Historii Judaizmu (Sorbona IV), a także prof. Michela Reddé, dyrektora studiów archeologii w École Pratique (Sorbona) oraz licznych przyjaciół prof. Milika i jego małżonki, Jolanty Załuskiej, badacza CNRS (Paryż).

Paryskie kolokwium było także okazją do promocji reedycji pracy J. T. Milika pt. *Dziesięć lat odkryć na Pustyni Judzkiej*, której dokonał zasłużony edytor tekstów z Qumran, dr Z. Kapera (seria Biblioteka Zwojów, wydawnictwo Enigma Press, Kraków 1999).

Autor, w konkluzji, pragnie wyrazić wszystkim uczestnikom kolokwium wyrazy serdecznych podziękowań za udział i pomoc w jego organizacji, szczególnie drowi A. Gałkowskiemu ze Stacji PAN. W pięćdziesięciolecie odkryć rękopisów znad Morza Martwego w godny sposób oddaliśmy cześć wybitnemu ich badaczowi, prof. Milikowi!

Paryż

DARIUSZ DŁUGOSZ

Krzysztof Mielcarek

XXXVII SYMPOZJUM BIBLISTÓW POLSKICH, KIELCE 1999

Druga dekada września 1999 r. (15-18) po raz kolejny została wykorzystana przez polskich biblistów na coroczny zjazd, który tym razem odbywał się w Kielcach. Gościnne seminarium kieleckie podjęło się trudnego zadania przyjęcia licznej grupy profesorów i wykładowców Pisma Świętego oraz wielu innych osób związanych ze studiami biblijnymi. Mimo wykorzystania wszystkich dostępnych